

Alle archetypen hebben hun oorsprong in dezelfde Bron. De Bron is belangrijk ... Ga de Bron binnen wees deze.

Vivianne Crowley / Terug naar het Heidendom.

Als dat wat je zoekt niet in jezelf vindt, zul je het nooit daarbuiten vinden; Ik ben immers vanaf het begin bij je geweest en Ik ben dat wat het einde van het verlangen bereikt wordt.

Vivianne Crowley / Wicca: The Old Religion in the New Age. p.161.

Het doel van de mystieke zoektocht in de heidense traditie is een verlangen de rest van de schapping te dienen door de Graal van Wijsheid, waarvan het water de hele wereld kan helen, de woestijn weer groen kan maken, te vinden en terug te brengen.

Marian Green / The path Through the Labyrinth: The Quest for Initiation into the Western Mystery.

Op nog een 200 meter binnen de afrastering van het landgoed Genbroek achter de Molenbergkapel van O.L.Vrouw van de Wonderdadige Medaille, ligt een dubbele ringwal met gracht ertussen in. Een henge genoemd. Gelegen op een kaap van het hoogterras van de Maas, waar de löss allang is weg geërodeerd, verscholen tussen bramen en varens

op z'n 30 meter boven het dal van de erlangs stromende Keutelbeek.

Deze ringwal heeft een diameter van 40-50 meter en de herkomst daarvan kan tot op heden niet geduid worden, maar stamt vermoedelijk uit de ijzertijd. De tijd van de Kelten. De situering van de ringwal is strategisch interessant. Men heeft er bij helder weer uitzicht naar het zuiden tot Maastricht en naar het noorden tot ver voorbij Sittard, richting Roermond. Het is één van de diverse kapen in dit gebied, zoals o.a. de omgeving Vrouwenbosch in Spaubeek en de omgeving Biesenderbos in Sweykhuisen.

vrij naar: Wat Baek ós bud, deel 10 / Geverik en Willem Tell, een hechte twee-eenheid. p. 19.

Inleiding

De dag daarna ging ik zoals gewoonlijk naar de Universiteit op de grijs betonnen Uithof. Ik liep de professor tegen het lijf. Ik heb een mooie these voor je, zei deze: *'De verdeling van Cornish en Engelse toponiemen ondersteunen de theorie dat de formatie van het huidige Scilly niet was voltooid tot in de Tudor periode. Pre-16e eeuwse Cornish toponiemen worden gevonden in de buurt van de buitenrand van de eilanden, latere Engelse toponiemen worden in de naar*

landinwaartse kustlijnen gevonden zodat er een kartering en analyseren moet plaatsvinden van Conische en Engelse toponiemen langs de kusten van de Isles of Scilly te Cornwall om uiteindelijk te komen tot een model dat het onderlopen van het gebied tussen de eilanden kan simuleren'. Dat is jouw these, jouw stelling.

'Dan moet ik volgend jaar maar eens naar de Isles of Scilly gaan', zei ik.

'Niets daarvan, volgend jaar', zei de professor met een grijzende blik.

'Je gaat nu.'

'Je gaat promoveren op mijn these.'

'Het lijkt me dat Scilly model staat voor alle verzonken mythische landen die er zijn in het Keltisch taalgebied. Kijk maar: Vandaag bestaan de Isles of Scilly uit twee honderd individuele rotsen, maar tien duizend jaren vroeger, aan het einde van de laatste ijstijd, was het plaatje heel anders. Het huidige denken gaat ervan uit dat de archipel bestond uit één enige landmassa, uitstrekkend van de Western Rocks tot de Eastern Isles. Toen het ijs begon te smelten en de zeespiegel begon te stijgen volgde vanaf 3000 VC het overstromen van de laaggelegen gebieden en begon de vorming van de afzonderlijke eilanden.

DEEL 1

1.

Het ijsvogeltje met z'n blauw-oranje verenkleed zat roerloos op een tak te wachten totdat er een visje voorbij kwam in de visvijvers van kasteel Genbroek. Het glinsterend wolkendek hing door het dal. Het was een Oudewijvenzomer. De mooiste tijd van het jaar. Het jaar verliep langzaam naar het najaar en vervolgens Hervest. Zelfs nu waren nog zomerse dagen. De nazomer, Oudewijvenzomer of Sint-Michielszomer (soms ook wel als Été Indien of Indian Summer aangeduid) is de periode van begin september tot half november waarin het nog zomerachtig weer kan zijn. Weliswaar daalt in deze tijd van het jaar de gemiddelde middagtemperatuur in De Bilt van ongeveer 20 graden naar 9 graden, maar er zijn ook regelmatig periodes die volledig aan de zomer doen denken.

De ervaring van de zomer is zo opmerkelijk dat de nazomerperiodes in verschillende landen eigen namen hebben gekregen. Warmteperiodes in het najaar hebben meerdere namen. Kranenzomer, Michielszomer, Indian Summer en de Oudewijvenzomer. Vooral die laatste spreekt tot

de verbeelding. Deze oudewijvenzomer komt voor tussen 17 en 25 september en is te herkennen aan de vele lange spindraden die in de bossen hangen. In de rest van het jaar zie je dit niet. In het verleden wist men hiervoor geen verklaring en de fantasie werd geprikkeld. Noodlotsgodinnen zouden levensdraden spinnen, oude vrouwen zouden conflicten hebben en elkaar met wapperende lange grijze haren door het bos achterna zitten. Want pas vroeg in de ochtend waren de draden zichtbaar en dus moest het in de nacht gebeurd zijn. Griezellig en spannend natuurlijk in een steeds donkerder wordende tijd van het jaar.

In het Nederlands spreken we van Oudewijvenzomer naar het voorbeeld van het Duitse Altweibersommer. Oorspronkelijk komt het begrip uit de Noordse of Germaanse mythologie, waarin noodlotsgodinnen wevend of spinnend werden voorgesteld. Het spinnen van deze lotsgodinnen beeldde het spinnen van de menselijke levensdraden uit. De term oudewijven kan ook terug worden gevoerd op een vrouwelijke watergeest met lange witte haren. Later kreeg het betrekking op oude breiende vrouwen en veldspinnen die bij rustig nazomerweer lange draden spinnen.

2.

Alfons Augustus had bij de post in Beek gewerkt. Augustus had ooit de Kempenaer aangenomen en nu moest diezelfde Kempenaer mij aan nemen. Ten koste van Fransje Daemen. Dus ik kreeg het baantje bij de post in Beek als zaterdagmedewerker. Daemen kon in Geleen aan de slag. Ik, met stoppelbaard en casual gekleed met eenvoudige werkschoenen, kort bruin haar, blauwe ogen en een bril, was de onnozelheid zelf, maar wel heel intelligent en werd meteen op Kelmond-Geverik gezet met een korte inleiding van de Crèmer. Ik was opportunistisch en progressief en zag alles van de zonnige kant en als een uitdaging. Uiteindelijk zou had hij zijn angsten overwonnen en lag de wereld voor hem open. Tenslotte ging hij voor de intellectuele uitdaging. Hij behoorde immers van nature tot de intelligentsia. Marnix wist van zijn innerlijke ziekte, maar toch wilde hij gaan studeren. Hij was hoogbegaafd en kon het nog ver schoppen in de wetenschappelijke wereld. Anderen wilden in Marnix een loser zien, maar hij wist precies wat hij wilde en ging daarop af.

Het was zaterdagochtend om half vijf opstaan en door de koude wind naar Beek fietsen om daar in de dampende shagjes van de vaste medewerkers die post in te kasten aan het waren. Later volgde het zetten en daarna het inladen in de postèsj. Als eerste de Adsteeg en dan de Meulenberg.

Vervolgens Geverik in en dan via Kelmond de laatste post in de Eerdshaag bezorgen. Het hellinkje op tot aan Klein-Genhout en dan naar huis. Als je flink doorwerkte was je omstreeks elf uur half twaalf klaar en je kreeg doorbetaald tot drie uur in de middag. Dat is nu ondenkbaar, zei een huidige postbode laatst tegen mij. Dat was de goeie ouwe tijd toen de post nog PTT was. Ik verdiende er een aardig centje mee bij en kon daarvan de autorijlessen en een nieuwe gitaar betalen. Ook de contributie voor de danscursussen werd hiervoor gebruikt.

Vermeldenswaardig was altijd de Indian summer. Als de zon schuchter boven het Kelmonderbos uitkwam en ik tussen twee grote paardenkastanjes de grindweg naar het kasteel Genbroek opdraaide met m'n fietsje, als de dauw nog over het groene lover lag. Normaal mocht je daar niet komen, maar ik was van de post. Het fletse zonlicht dat zichzelf drapeerde over het tafereeltje en het kasteel laat nu nog goede herinneringen achter. Ik voelde me

gezegend, dat ik zulk soort werk mocht doen. Het is altijd een plaatje gebleven in mijn geheugen.

Tot ik op een dag staande werd gehouden door een bewoner van Genbroek. Jij moet bij ons in de leer komen, zei hij. Je hebt het in je. Ik ga studeren in Utrecht, antwoordde ik. Onzin, zei de man gehuld in plaid, met lange witte wapperende haren en een sik. Jij hoort hier en nergens anders. 'Ik zal erover denken', grapte ik en fietste weer weg.

'Wat zou die man toch bedoelen?', spookte er door mijn hoofd. Ik wist dat er neo-druïden woonden op Genbroek, maar deze werden in het dorp altijd gezien als een sekte. Thuis gekomen zocht ik snel op wat er te vinden was over druïden.

3.

In het Keltisch polytheïsme is druïdisme de religie van de Kelten, en duidt het woord druïde de priesterstand in de oude Keltische beschaving aan, die in een groot deel van West-Europa ten noorden van de Alpen en op de Britse Eilanden bestond tot ze werd verdrongen, eerst door de Romeinse overheid, en later door de christenen.

De praktijken van druïden maakten deel uit van de cultuur van alle Kelten. Zij verenigden de taken van priester, bemiddelaar, arts, wetenschapper en rechter in zich. De vroegste bronnen die over druïden spreken dateren uit de 3e eeuw v.Chr.

Het woord 'druïde' is verwant met het Proto-Keltische woord voor 'eik' (-dru-) en met een aan 'weten' verwante woordstam (-wid-), hetgeen mogelijk op de eigenschap 'wijsheid' slaat. Zo was de verzamelplaats van de Galaten bekend als Drunemeton ('eikheiligdom').

Er is een aantal overeenkomsten tussen wicca en druïdisme. Philip Carr-Gomm ziet hen als 'broeders en zusters' die behoren tot dezelfde familie. en die daarom familietrekken gemeen hebben, maar toch apart staan en speciale eigen kenmerken hebben. Beide wegen leggen de nadruk op het ontwikkelen van nauwe banden met de natuur; hun rituelen vinden vaak in de buitenlucht plaats. Beiden benadrukken ook het belang van bescherming van de aarde. Een onderscheid is echter dat druïdisme meer zuiver Keltisch is dan wicca. Een ander onderscheid is dat druïdisme meer op de zon georiënteerd is en wicca op de maan. Druïdische rituelen vinden vaak overdag of bij zonsopgang plaats. Wiccarituelen worden bij

maanlicht uitgevoerd. Druïdisme is meer op de God en wicca meer op de Godin georiënteerd.

4.

Marnix, leidend aan een angst- en paniekstoornis met psychotische trekken en tevens sterk achterdochtig, was op weg naar Joep van der Werf. Voor gitaarles. Joep woonde in Proosdijveld-zuid. In een twee-onder-één-kap van gele baksteen, wist ik me nog te herinneren. Het was juist deze gitaarles waar hij later zoveel succes mee zou hebben, wat hem verder zou helpen. Het werd een soort copings-mechanisme op een gegeven moment. Joep was als gewoonlijk thuis en had een elektrische gitaar. Ik had alleen een akoestische country&western gitaar van een leerling van Höhner. Gekocht bij Dieteren op de Rijksweg te Geleen, van het eerste verdiende loon van het post bezorgen. Joep leerde mee Samba-pa-ti spelen en ik was zeer onder de indruk. Kon ik maar zo goed spelen als hij? Later zou ik me een Takamine kopen.

Marnix zat ondertussen op de MAVO Sint-Anna in de Geenstraat in Geleen en vond dat hij zich in een aardse tranendal bevond. Het was één grote familie. Waar hij graag aan meedeed, al was het

maar voor de tienen die Marnix constant haalde. Hij moest denken aan de diploma-uitreiking die plaatsvond in de rokerige kantine van Sint-Anna. Hier hebben we iemand met vier negen die is afgestudeerd. En hier iemand met zes negens, en dat ging zomaar door. Maar degene met de hoogste punten was ik met vier tienen en twee negens. Dat hadden ze op de MAVO nog nooit meegemaakt. Marnix had tegen de aardrijkskundeleraar verteld dat hij fysieke geografie wilde gaan studeren en prompt gaf hij hem een tien voor het mondeling aardrijkskunde. Als aanmoediging. Marnix ging verder via het ASA aan de Rijksweg te Geleen. Het Albert Schweitzer Atheneum. Daar kwam hij in de verzamelbak van 4 HAVO terecht totdat Cohen ooit tegen hem zei: je kan ook van 4 HAVO naar 5 Atheneum, en dat was precies wat hij deed. Verder heugde hem aan die school alleen de Coopertest in het Burgemeester Daemenpark.

Had hij op de verschillende scholen een verschrikkelijke tijd, buiten de scholen tijdens zijn hobby's had hij het veel beter. Hij had het post bezorgen in Geverik en Kelmond, het dansen bij Rien & Betty Decker en vooral met het jongerenkoor de Country singers. Hij had het voor elkaar.

5.

Toch liet me dat Genbroek niet los. Misschien was er wel wat over te vinden. Ik ging eens snuffelen in de bibliotheek:

Het hoofdgebouw is een grotendeels witgepleisterd en witgeschilderd bakstenen gebouw. Het bestaat uit vier rechthoekig aaneengesloten vleugels, elk onder een zadeldak, waarbij een rechthoekige binnenplaats wordt omgeven. In de twee verdiepingen hoge oostvleugel is een gerieflijk woongedeelte gevestigd, terwijl de west-, noord- en zuidgevel vanouds respectievelijk een economiegebouw, een pachterwoning en een schuur herbergen. Rond het kasteel ligt een weldadige Engelse landschapstuin

Genbroek werd reeds in 1381 genoemd als een grootleen van het Huis Valkenburg toen het landgoed eigendom was van Gerard Printen. Daarna werd het eigendom van de familie Huyn van Amstenrade, waarvan Werner Huyn de eerste was. De laatste Huyn heeft het kasteel deels overgedaan aan Godfried van Mutsenich die het kasteel zijn huidige vorm heeft gegeven aan het begin van de 17e eeuw. Getuige hiervan zijn de vier jaarankers op de westgevel die het tweede decennium van die eeuw weergeven in de vorm

van '161*'. In 1644 wordt Hub Creusen, hoogschout van Maastricht de nieuwe eigenaar en hiermee breekt een periode aan van deftige Maastrichtse burgerfamilies die het kasteel bewoonden.

Na een kortstondig bezit door de gemeente Beek, kwam het kasteel in het bezit van de Orde van Neo-Druïden.

Gelegen langs een beekje: eerst genoemd als: 'Kleyne Bek' (1351) en als 'die Kuettel Bech' (1566). De Keutel- of Cötelbeek is een zijbeek van de Geleenbeek en wordt gevormd door talloze bronnetjes die ontspringen in het Kelmonderbos. De 'Keutelbeek' heette dus vroeger 'kleine beek'. 'Keutel' is afgeleid van 'Cötel' dat hier bedoeld wordt als de kleinheid, de geringheid van die waterloop.

6.

Plotseling ging het niet goed met mij. Ik had angstaanvallen. Toen beseftew ik pas dat het leven niet maakbaar was. Mijn ouders gingen met mij mee naar het Zuyderland-ziekenhuis. Langs het beeld 'Moeder en Kind' van Louis Reijen. Wat meteen opviel waren de grote grijze betonnen platen van het hoofdgebouw en de roestbruine

bakstenen van de aanbouw. Een gebouw opgetrokken uit glas, marmer, beton, staal en baksteen.

Via de gigantische overkapping en een draaideur kwamen we binnen, waar opvalt dat het motief van de bakstenen weer terugkomt. Ook in het linksgelegen restaurant 'het Terras'. We passeerden de portier en liepen tegen het bordje 'patiënten service' aan. Een vierkante ruimte gemaakt van houten planken, vermoedelijk grenen. Links en rechts waren winkels, zoals Spronken orthopedie en Streukens hooroplossingen. Wat opviel waren de nepleren knaloranje zitjes en de vele witte hekken die een watergang moeten beschermen, ook wel afgezet met een rij planten. Er was de grijs marmeren trap naar de eerste verdieping, die er duur uitzag. We kwamen bij de 'afsprakenbalie' vol van computers en vol van mensen, en liepen tegen een groot zilveren kunstwerk op in de vorm van een bol met een slinger eraan. Alle watergangen leidden naar hier. Er waren spots en er moesten nog spuitende fonteinën komen. We kwamen bij de eerste zuil, die dienst deed als liftkoker en vol was van groenachtige mozaïekjes met elk een ander motief. Hier was het hart van het ziekenhuis. De mensen van de parkeergarage kwamen hier het gebouw binnen. Dit was het hart

van het kruis met een espressobar die 'Aspresso' heette en een dagwinkel met boeken, pantoffels, boeketjes bloemen, ballonnen, snoepgoed, koekjes, sandwiches, ansichtkaarten, knuffels en een flappentap. Nog steeds kwamen we de oranje zitjes tegen als we dieper het ziekenhuis binnen gingen. Boven ons toornde een galerij die het gevoel gaf dat we in een gevangenis waren aanbeland. We kwamen bij de volgende groene zuil die identiek was aan de eerste en vervolgden de weg naar de laatste zuil opgetrokken uit donkerbruine staalplaten. Met daarachter het stiltecentrum, met blank gelakte beukenhouten banken, in een halve cirkel, en dito vloer. In het midden een opengebroke bol met fontein, 'de cocon'. Aan het plafond een ovaal met spots. Het geheel beademde zichzelf. We passeerden een wit marmeren kunstwerk van Jo Peters dat een olifant moest voorstellen en dat we nog kenden uit het oude Maasland ziekenhuis en zagen de maquette van het ziekenhuis. We belandden bij meldpunt WEST 07. Zuyderland GGz, Psychiatrie. Eindpunt. Restte alleen nog de toegangsdeur tot het einde van het gebouw waar een grote ronde vijver was aangelegd.

7.

Niemand was nog te zien. Geen secretaresses, geen medewerkers. Die zouden pas om acht uur komen terwijl de secretaresses om half negen begonnen. Hij keek schuin naar de in hout uitgevoerde 'peeskamertjes', zoals hij ze noemde. Psychiatrie, mompelde hij in zichzelf. Hoe was hij hier gekomen? Hoe kon je zo diep zinken? De lichten floepten aan ten teken dat het acht uur was en de gesprekken konden beginnen. Godelieve, zeg maar Lieve, le Claire deed de deur van zo'n koud en kil kamertje open. Met niets aan de muur en alleen een tafel met stoel in de hoek met een beeldscherm erop en een toetsenbord ervoor waar je een kaartje in kon steken om toegang te krijgen tot het systeem.

Mevrouw le Clair was weer geheel in stijl opgemaakt en droeg haar buitengewone extravagante kleding. Ze was van het alternatieve type. Compleet met gestreepte poncho om en opgestoken haren. Ze heette me welkom. Ik ging zitten en zij ging koffie halen, koffie-melk-en-suiker, zei ik dan altijd. Vaak nam zij alleen water. Ik kon weer gaan zitten kijken naar die scheve gifgroene lamp die aan het plafond hing. Na een tijdje kwam ze terug met de koffie-melk-en-suiker en zette het voor me neer.

‘Tijd voor de acht uur gesprekken’, zei ik.
Zij lachte.

Ik was gediagnosticeerd als een angst- en paniekstoornis met psychotische kenmerken, kortom een angstpsychose. Deze patiënt met een paniekstoornis krijgt onverwacht telkens weer paniekaanvallen; men wordt erdoor overvallen zonder dat er enige aanleiding is, gepaard gaande met lichamelijke verschijnselen. De aanval komt plotseling, houdt meestal tien minuten aan en zakt dan weer weg. In de periode van de aanval heeft de patiënt intense angst, waarbij hij plotseling hartkloppingen voelt, transpireert, trilt, beeft, koude rillingen heeft of een gevoel dat hij stikt en naar adem snakt. Tijdens de paniekaanval kunnen depersonalisatie en de realisatie optreden. Veelal gaat de aanval gepaard met gedachten over de gevolgen van de paniekaanval zoals ‘ik verlies dan de controle over mezelf’, ‘ik word gek’, ‘ik krijg een hartaanval’ of de angst ‘ik ga dood’. In sociaalopzicht gaat de paniekaanval gepaard met: bang gek te doen in sociale situaties, bang een aanval te krijgen die anderen kunnen zien. In psychisch opzicht gaat de paniekaanval over de angst voor contoleverlies zoals de angst om gek te worden of de angst dat er iets met mij gaat gebeuren waar ik geen grip op heb. De geïsoleerde

paniekstoornis komt weinig voor, omdat bij paniek vaak ook een agorafobie (pleinvrees) optreedt.

8.

Ikzelf noemde het altijd de 'gouden driehoek': 's vrijdagsavonds het jongerenkoor, 's zaterdags de post en 's zondagsavond dansavond bij de dansschool. Ik had mijn leven voor elkaar. Het waren mooie jaren geweest, maar zoals dat toen liep, gingen andere mensen allemaal studeren, dus had ik dat ook gedaan. Wat anders dan fysieke geografie in Utrecht! Een studie met veel veldwerken en excursies. Dat leek me wel iets. Echter ik verzeilde in de psychiatrie:

'Het is als het drinken van een glas salpeterzuur. Je voelt je uit elkaar getrokken. Het lawaai van mensen om je heen komt in volle lading binnen. Er is geen filter. De prikkels doen pijn. Ergens lachen wat meiden. Je denkt dat ze om jou lachen. Betrekkingsideeën. Je voelt je eenzaam tussen het winkelende publiek, met nergens een mens om tegen te praten. Iedereen is zo druk. Plotseling ontmoet je een man. Je vraagt hem de weg, terwijl je de weg heel goed kent. 'Dan moet je daar links en daar rechts', zegt hij. Ik knik van ja, alweer met een mens gesproken. Even de cognitieve correctiefactor inschakelen. M'n hart gaat

sneller slaan. Ik begin te transpireren, nog erger te trillen. Dan kunnen mensen aan me zien dat ik niet in orde ben. Dan val ik op tussen het winkelende publiek. Dat wil ik niet. Ik stop mijn handen in m'n zakken. Daar trillen ze verder. Het is alsof ik in een parallelle wereld loop. Ik zie geen mensen meer, alleen een muur van prikkels. Ik loop de brug op en krijg last van hoogtevrees. Natuurlijk de angststoornis. Stapje voor stapje baan ik me vooruit. Het is nog ver naar het station waar een bekende trein staat die me naar mijn bekende woonplaats zal brengen. Allemaal heel bekend en vertrouwd. Het geeft me nieuwe moed.

'Het lijkt of de tijd om je heen blijft stilstaan. Alsof je in een vacuüm leeft, waarin alles zich vertraagd afspeelt. Overal zijn er beren op de weg. Je hoopt dat niemand kan zien dat je psychotisch bent. Je zegt dag tegen tegenliggers. Het maximale wat je nog kunt doen. Je zicht wordt onscherp. Je loopt zo rustig als je kunt naar huis. Mensen lijken net cardboard-figuren. Figuranten op de achtergrond. Aanval na aanval schiet er door je hoofd. Je probeert het cognitief op te lossen, maar dat helpt niet. Daarvoor is het te erg. Uiteindelijk moet je een benzodiazepine slikken om weer tot rust te komen. Om je gevoel uit te schakelen.

'Telkens als ik er weer een paniekaanval kreeg dacht ik: nu komt de echte psychose. Nu ben ik letterlijk verloren. Nu ben ik weer terug bij af en komt de decompensatie, maar dat gebeurde niet. Meestal als mijn energieniveau laag was kwamen de micropsychosen. Dan was het net

alsof ik in een koker liep. Ik begon te trillen. De omgeving leek vervaagd. Alleen enkele kwetterende mensen drongen nog tot mijn bewustzijn door en deden me pijn. Omdat ik hun prikkels niet kon plaatsen. Er was geen besef meer van tijd. Er leek geen verleden meer te zijn, maar vooral geen toekomst. Het 'ik' was uit een ruimte-tijdcontinuüm gevallen. Oude plekken leven voort op de sinusgolven van tijd en ruimte in een logaritmische beweging die ik begin aan te voelen. En het leek dat ik daar nooit meer zou uitkomen. Ik voelde me eenzaam tussen de vele mensen. Tijdens deze micropsychose verlies ik gedeeltelijk de realiteit. De dingen die ik zie zijn vervormd. Je zou het vervreemding kunnen noemen. Ik ben daarbij erg angstig en paniekerig. Ik verstijf letterlijk van de spanning. Het was alsof mijn 'Ik' aan het desintegreren was. Als ik dan mijn energieniveau weer had aangevuld door rustig aan te doen, met iemand praten of te gaan hardlopen dan ging het weer en herstelde ik mij. CGT was daarbij een goed hulpmiddel, maar ook niet meer dan dat het geeft je een zetje in de goede richting, maar je moet alles zelf doen. Niet meegaan in de maalstroom van de negatieve gedachten, de betrekkingswanen en bovenal de paranoia.'

'De sluipmoordenaar, alias de onzichtbare vijand, alias de paranoia. Die koste wat kost onzichtbaar wil blijven. Op onverwachte momenten slaat hij toe, maar soms zie je hem ook aankomen. Dan is er weer teveel stress geweest, heb je weer te veel gedaan. Nog even dit en nog

even dat en dan slaat hij toe. Meedogenloos. Wat ik daarbij wil bereiken is onduidelijk. Meestal ga ik gewoon door met waar ik bezig ben. Hoogstens pas ik wat herstellende cognities toe. Ergens is er geen veiligheidsgevoel meer, want elk moment komt onze vriend om de hoek kijken. Het leidt tot een opgejaagd bestaan waarin je je allen in een kleine omgeving en bij een beperkt aantal mensen veilig voelt. Toch leidt door de jaren de constante aanvallen van paniek tot een soort loutering. Je raakt niet meer zo snel van slag af en je weet dat mensen niets aan je kunnen zien. Als je het mantra: 'rustig blijven', maar genoeg herhaalt verdwijnt de aanval vanzelf. De tijd tussen het opkomen en het verdwijnen duurt een eeuwigheid. Het is net alsof er geen verleden en geen toekomst meer is. Het besef van tijd lijkt verloren te gaan. De onzichtbare vijand heeft tot taak om mijn eigen grenzen te bewaken. Tot hier en niet verder. Schijnbaar is hij er om mij te beschermen, maar vreemd is het wel.'

Het is altijd hetzelfde zo'n paniekaanval; je bent bang om de controle te verliezen, om gek te worden of om dood te gaan. Deze drie elementen komen altijd weer terug. Het heeft te maken met de hoeveelheid stress die je opdoet. Want stress leidt tot paranoia en paranoia tot een angstaanval. Het is een kwestie van hoeveel energie je nog bezit als je iets gedaan hebt, bijvoorbeeld naar de bieb lopen en terug, dan kan dat er ook nog even bij en voor je het weet ben je zoveel met dingen bezig dat je energieniveau zakt en dan komt de sluipmoordenaar, de

onzichtbare vijand, de schaduw. En die confronteert je weer met jezelf. Je loopt als het ware tegen jezelf op, zonder dat je het in de gaten hebt. Als je rustig aandoet komt het energieniveau ook weer terug en verdwijnen de klachten. De aanval is dan voorbij.'

9.

Ik zit nou al heel wat jaartjes in de psychiatrie. Onder behandeling van een psychiater heet dat. Ook wel ambulante of extramurale zorg genoemd. Ik ben een oude rot in het vak. Het is tijd om de balans op te maken. Daarom de titel: 'psychiatrie als savoir vivre'. Ik wil hier niet spreken over schizofrenie, bipolair, autistisch of een angst- en paniekstoornis. Ik heb het allemaal. Het is maar van welke invalshoek je het bekijkt.

Een begeleider heeft ooit tegen mij gezegd: 'je bent je eigen psychiater.'

En gelijk had hij. Door diagnoses en misdiagnoses heb ik me er doorheen geworsteld, totdat ik tot de conclusie kwam dat ik gewoon hoogbegaafd was. Zo hoogbegaafd dat ik gek was. Dat was een complicerende factor in mijn genezingsproces, omdat ik 'gewone' dingen niet kon doen. Een voorbeeld is mindfulness. Ik probeerde binnen de kortste keren te achterhalen wie dat bedacht had en waar dat vandaan kwam. Totdat ik ontdekte

dat het Zen-boeddhistische meditatietechnieken waren. En dan weet ik genoeg. Dan hoeft het voor mij niet meer en zegt ik: 'toedeloe.'

'Je past nergens in', zei m'n baas ooit en daar had hij gelijk in. Voor hoogbegaafden is er geen plaats in deze maatschappij. Ze worden miskend en onderkend en hun probleem wordt afgedaan als een of andere psychische stoornis, schizofrenie of zo iets dergelijks. Als er maar een labeltje aan hangt, of beter gezegd een sticker op het voorhoofd. Nee, na al die jaren zeggen die stickers mij niets meer. Mijn radar staat te scherp afgesteld. Normale prikkels komen bij mij extra hard binnen. Prikkels van lawaai en licht. Het is moeilijk ze te verwerken. Dat is wat ik elke dag doe: het constant verwerken van al die vele prikkels die ik binnen krijg.

'Volgens 'Hoe te leven met schizofrenie' van Flip Schrameijer is bij schizofrenie het vermogen om automatisch een keuze te maken uit alle informatie die ons bereikt, gestoord. Het filter dat bescherming biedt aan een stortvloed van indrukken is defect. Het effect is dat de patiënt zich bij tijden overspoeld voelt door wat hij allemaal ziet en hoort. Ook weet hij niet welke van deze indrukken belangrijk zijn en welke niet.

Het proces van betekenis geven, van het verbanden leggen, raakt bij iemand die psychotisch is in de war. Er worden totaal nieuwe betekenissen aan dingen gegeven. Deze betekenissen zijn niet alleen heel anders, maar vooral ook veel intenser en belangrijker dan men zich in het normale leven kan voorstellen. Hierdoor worden er ook abnormale verbanden tussen gebeurtenissen gelegd, die voor anderen moeilijk of niet te begrijpen zijn. Met name betrekken patiënten nogal eens dingen op zichzelf die in feite niets met hen te maken hebben.'

10.

Verdwaasd dwaal ik door de verlaten straten van mijn geboortebuurt in Spaubeek. Een bijna-agglomeratie van Geleen. Alles gebouwd rond de vroegere kolonie 'de Rènkaove' (de steenfabriek/ringoven). Aangeplakt als een agglomeratie tegen het buurtschap Hobbelrade ligt deze Looiwinkelbuurt. Gebouwd op een trapeziumvormig stratenpatroon rond de 70m. NAP. Vroeger diagonaal doorsneden door de Kleinveldjensvloedgraaf. De toegangsweg was vroeger smal tussen café de Witte Hoek en de Vivo, een levensmiddelenwinkel. De Looiwinkelstraat is de

belangrijkste weg en de doorgangsweg van de buurt.

Het pleintje in de Steenstraat, de Buus, de frieteboet van Friete Sjeng, de Witte Hoek. Een klein boerderijtje van Steins dat voor vakwerk wil doorgaan in de Looiwinkelstraat. Het zakelijk expressionistische pand van Peters

(Looiwinkelstraat 14). De kersenbomen in de Looiwinkelstraat. Het vroegere woonbegeleidingscentrum van Daelzicht, en daarvoor het GVT (gezinsvervangend tehuis). De grote treurwilg in het grasveldje op de hoek bij Heetkamp, geflankeerd door berkenbomen.

Tegenover de voormalige kleuterschool 'Pimpeloentje', gebouwd in 1972. Dit in tegenstelling tot de kleuterschool in de Kerkstraat met de naam 'Hummelhof'.

Nog verderop lag het 'Kookespaedje' genoemd naar een zekere Kooken die in huize Schepers te Hobbelrade woonde en alwaar het paadje begon.

Later omgevormd tot het Burgemeester Visscherspad, daar waar ook de hoeswei van de fruitteler Bougie lag. Het was de verbinding van de rest van Spaubeek richting Geleen.

De jaren vijftig woningen afgewisseld met huur- en koopwoningen. Veelal opgetrokken uit jarenzeventig-gele baksteen. Alles met uitzicht op het plateau van Puth met zijn Stammenderbos. Tijd

om te spelen was er in het bosje de Urbelkes (aardbeien) met de Salamanderbeek (drinkpoel voor vee) en de Keutelbeek (Kleinveldjensvloedgraaf). Toen nog een open riool. De eerste en de tweede wei waren om te voetballen. Veel later kwam pas de speeltuin om dit te kunnen doen.

De aquitard Formatie van Rupel uit het Oligoceen dagzoomt in de Urbelkens in de vorm van kwelzones en bronnen, afwaterend op de Kleinveldjensvloedgraaf. Die nog steeds afwatert richting Sint-Jansgeleen of misschien gewoon in het riool verwijnt. De Urbelkens hebben een verjongingskuur ondergaan en zijn niet meer de populierenopstand van vroeger. De laatste majestueuze populier is door verschillende mistletoes geveld. Van plaatselijke vuilstort tot natuurgebied.

Verder grenst de buurt aan de toponiemen Kasteelder gewanden, Klein Veldje, het bosje de Urbelkes (aardbeien) en natuurlijk Hobbelrade. Grenzend aan de Urbelkens lagen de 1e wei, 2e wei en de Salamanderbeek. Daar waar nu de bomenbuurt ligt. Hier werd dag in dag uit gespeeld. Hier was mijn jeugd achtergebleven.

Hij stond te kijken en keek om zich heen. Grenzend aan de Urbelkes lag nu een losloopgebied voor honden een speeltuin en de immer kleiner wordende Kasteelgewanden. In de verte lag de Moorheide met zijn tintenpracht. Hij wist dat hij hier voor het laatst zou zijn. Dat hij nooit meer hier zou terugkomen. Nog eenmaal snoof hij de siltige lucht van gerooide aardappelen op. Nog eenmaal was hij weer de kleine jongen uit de gribus, de Rènkaove. Dit was waar zijn roots lagen en waar zijn ouders woonden. Hier had hij lang naar uitgezien. Om weer even terug te zijn in een vertrouwde omgeving. Om weer even kind te zijn, dat speelde in de Kleinveldjensvloedgraaf en natuurlijk het Bösjke. Hij ging zijn heil zoeken bij de druïden van Genbroek. Maar eerst moest hij zich inlezen:

11.

De druïden waren polytheïsten, maar beschouwden ook dingen uit de natuur als heilig, zoals de zon, de maan en de sterren, waarin zij 'tekens en seizoenen' zagen, heuveltoppen, rivieren en meren, bomen en struiken als bijvoorbeeld de eik en andere planten, maretak en hulst in het bijzonder.

Vuur werd beschouwd als een symbool van diverse godheden en werd in verband gebracht met de zon en met reiniging. Hun kalender werd geregeerd door de cycli van de zon, de maan en de plantenwereld. Er zijn archeologische aanwijzingen dat er jaarlijks ceremonies werden gehouden rond de zomer- en winterzonnnewende en rond de lente- en herfstequinoxen. Deze festivals zouden enkel door de positie en beweging van de zon bepaald worden. Daarnaast werden er vier feestdagen gevierd volgens de cycli van de maan en de plantenwereld. Dit waren: Imbolc, Oimelc (Maria Lichtmis), Candle Mass of St. Bridgid, waarin de eerste tekenen van de lente werden gevierd; Beltane (Beltain) of Bright-Fire, ookwel May Eve of Walpurgisnacht (vooravond van mei) genoemd, waarin de volheid van het leven na de lente werd gevierd; Lughnasadh, ook bekend onder zijn Saksische naam Lammas of Loaf Mass (Broodmis), waarin de macht van de zonnegod Lugh werd gevierd; en Samhain, of Hallowe'en (avond vóór Allerheiligen, op 31 oktober) waarin het begin van de winter werd gevierd en de poorten naar de wereld van de Sídhé opengingen. De data van deze vier feestdagen werden bepaald door de (volle) maan en door de bovenbedoelde levenstekens. Zo werd Imbolc gevierd bij volle maan, tussen de

winterzonnnewende en de lente-equinox; Beltane tussen de lente-equinox en de zomerzonnnewende; Lughnasadh tussen de zomerzonnnewende en de herfstequinox; en Samhain tussen de herfstequinox en de winterzonnnewende. Dit in tegenstelling tot de populaire 'New Age'-opvatting over het Druïdisme, waarin de feestdagen de juliaanse kalender volgen, die natuurlijk ten tijde van het ontstaan van deze feestdagen nog niet bestond. Heden ten dage leeft het Imbolc-feest in de Verenigde Staten en Canada voort als Groundhog Day, zijn elementen van Beltane opgenomen in de viering van het paasfeest en wordt Samhain voortgezet als Allerheiligen en Allerzielen (en, in de Angelsaksische gebieden, als Hallowe'en).

Moderne pogingen het Druïdisme te reconstrueren of heruitvinden worden Neo-druïdisme genoemd.

De druïden namen een zeer belangrijke plaats in binnen de Keltische samenleving. Ze waren meer dan priesters: ze traden ook op als rechters en als raadsheren van de Keltische koningen. Ze waren zeer nauw verbonden met de natuur en baseerden hun raadgevingen en voorspellingen voornamelijk op (voor-)tekenen uit de natuur. Ze fungeerden eveneens als het 'geheugen' van de stam en hadden bijvoorbeeld grote astronomische kennis.

Zij bepaalden de kalender en de 'gunstige' en 'ongunstige' dagen en bleven waarschijnlijk 20 jaar in de leer. Het was een broederschap die de stammen en de grenzen overschreed. Hun verzamelplaats was een open plek in een eikenwoud.

Ze waren uit hoofde van hun ambt vrijgesteld van belasting en krijgsdienst, maar werden nauw betrokken bij diplomatie en politiek in het algemeen. Oorlog of vredesonderhandelingen werden enkel na hun goedkeuring begonnen. Strabo beschreef ze als 'hoogst rechtvaardige mannen' en ze bezaten een aanzienlijke macht. Wie wetten overtrad of bepaalde aanvaarde gewoonten schond, kon door druïden van het bijwonen van bepaalde plechtige vieringen worden uitgebannen. Dit was een vrij zware straf in de clangemeenschappen, waar het leven in gemeenschap de overhand had op dat van het individu. De druïde waakte over de identiteit van de stam of de clan.

12.

Ik ging, om van m'n stoornis af te komen, intreden bij de Order of Druïdes, verblijvende op kasteel Genbroek, te Geverik, Beek (L). Alweer moest ik

langs de welbekende kastanjabomen aan het begin van de oprijlaan op. Ik werd vriendelijk ontvangen door dezelfde druïde als die ik toen was tegen gekomen, toen ik post rondbracht. Alweer zovele jaren geleden. Bij Zuyderland-GGz konden ze niets voor me doen. Ik moest het maar op een alternatieve manier proberen. Uiteindelijk werd het de druïden. Zij zouden me van mijn angstpsychose af kunnen helpen.

Schuchter zette ik de eerste stappen. Ik werd rondgeleid. Maar overal waren er alleen maar boeken te zien. Vooral boeken over druïden. Alsof ze deze godsdienst nog moesten uitvinden. Jung heeft het als volgt gezegd: Om een leven in harmonie met de aarde te kunnen leiden, moeten we ons weer van de energie van de Godin bewust worden – de macht van de Grote Moeder: ‘Ze zit vol listen en valkuilen, opdat de mens valt, op aarde terechtkomt, daar verstrikt raakt en gevangen blijft, zodat het leven geleefd wordt.’

Kortom ik ging in opleiding bij de druïden, opdat ik uiteindelijk zelf druïde zou worden. Vanavond is het feest, zei één van de druïden tegen me. Dan vieren we Bright-fire of May Eve, maar eerst moeten we jouw tonsuur nog aanpassen. Het midden van de hoofdhuid werd van voor naar achter geschoren. Een bepaald zichtbaar teken van

priesterschap, zoals het scheren van het hoofd, komt in veel beschavingen voor.

Beltane markeert het begin van de zomer, die zich aankondigt door de bloeiende meidoorn of haagdoorn. Een ander naam voor Beltane is Cetsamhain, dit feest is de tegenhanger van Samhain. We vinden de traditionele viering van de eerste mei nog terug bij het kronen van de Meikoningin en het dansen rond de meiboom. Zoals Samhain staat voor de avondschemering, zo staat Beltane voor de dagenraad. Beide perioden werden gezien als perioden waarin de sluier tussen deze en gene wereld heel dun is. Met name Beltane stond bekend als een tijd waarin men het feeënrijk kon zien en ermee kon communiceren. In Keltische landen was het stoken van Beltane-vuren op heuveltoppen en gewijde plekken een belangrijk ritueel. Deze vuren werden 'bakens' of 'vreugdevuren' genoemd. Jonge koppels handvasten elkaar en sprongen ook door het vuur voor 'a year and a day'.

De avond viel in een lange rij liepen de druïden de berg op langs de bron. Alles rook naar daslook. Ze moesten zo'n 25 tot 30 meter klimmen om bij hun henge aan te komen. Deze henge bestond uit een aarden ringwal, waarop een palissade gezet was, en een greppel. Ze gingen binnen door een hek in

de palissade. Ze waren nu in het heiligste der heiligen. De openluchttempel. Met in het midden een eikenboom. Ze dansten een ringdans vergezeld met het geroffel op trommels. De aartsdruide, die tevens een vrouw was, sneed met een gouden sikkel een stukje van de maretak, mistletoe of vogellijm af.

‘Opdat het leven eeuwig moge doorgaan’, zei ze met een lage stem.

Een ieder kreeg een stukje van de maretak, dat ze zorgvuldig opborgen. Zo snel als het ritueel begonnen was, zo snel was het ook weer voorbij en de druïden gingen weer in een lange rij de berg af richting Genbroek. ‘Zo’, zei mijn begeleider met de roepnaam Vengatorix, ‘dit is wat de druïden doen.’

Ook ik kreeg een andere naam, ze noemden mij voortaan Ambiorix. De naam Ambiorix betekent *Rijke koning*. Je weet, zei Vengatorix: you can check out anytime you like, but you can never leave. Dit is voor het leven. We openen morgen een tentoonstelling. Jij moet erbij zijn, zei Vengatorix. Jij hebt nog het meeste verstand over hoe om te gaan met de mensen van de buitenwereld.

De tentoonstelling ging open en trok vooral veel toeristische bezoekers. Het ging over de stam van de Sunici, die zichzelf Schineks noemden, tegen de stam van de Condrusen. Van de Sunici kan gezegd